

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobce: **P. K.**, narozený X
zastoupený obecnou zmocněnkyní H. K., narozenou X
oba bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/18786-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 21. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/18786-916, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/18786-916, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Louny (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 29. 4. 2024, č. j. 16297/2024/LOU. Tímto rozhodnutím správní orgán prvního stupně snížil žalobci příspěvek na péči z částky 12 800 Kč měsíčně na částku 4 400 Kč měsíčně počínaje od května 2024.

Žaloba

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

2. Žalobce v podané žalobě namítal, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je nepřesvědčivé a nepřezkoumatelné, protože žalovaný převzal názor zaujatý v posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise“) a nijak přitom nereagoval na odvolací námitky žalobce. Žalobce nesouhlasil s hodnocením základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalobce zrekapituloval obsah svého odvolání, citoval odůvodnění napadeného rozhodnutí v částech popisujících tyto dvě základní životní potřeby a namítal, že žalovaný vůbec nereagoval na tvrzení žalobce, že nezvládá servírování, protože jednu ruku má ochrnutou a druhou ruku používá k pohybu, a není tak schopen nic nosit či posouvat po nábytku, ani ovládat servírovací stolek. Žalovaný nereagoval ani na námitky žalobce, že není schopen provádět očistu, v napadeném rozhodnutí přitom citoval zprávu rehabilitačního ústavu, ve které je uvedeno, že není schopen vykonávat očistu po velké potřebě. Žalovaný pak nijak nereagoval na odvolací námitku žalobce, že se jeho zdravotní stav od roku 2022, kdy mu byl přiznán příspěvek na péči pro osobu závislou na péči jiné fyzické osoby ve III. stupni, nijak nezměnil.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě, v němž navrhl zamítnutí žaloby, uvedl, že zdravotní stav žalobce byl v odvolacím řízení posuzován posudkovou komisí, jejíž posudek ze dne 5. 12. 2024 žalovaný považoval za odborný, stěžejní a úplný důkazní prostředek, na jehož základě bylo možné rozhodnout. Posudková komise zasedala v odborném složení, kdy při posuzování byl přítomen jak posudkový lékař, tak i odborník v oboru neurologie. Posudková komise měla k dispozici objektivní odborné lékařské zprávy a kompletní zdravotní dokumentaci praktického ošetřujícího lékaře. Žalovaný uvedl, že posouzení povahy zdravotního postižení z hlediska splnění podmínek nároku na příspěvek na péči je otázkou čistě odborně medicínskou, k níž on sám nemá potřebné odborné znalosti, a proto se obrátil na posudkovou komisi. Posudková komise vyhodnotila, že žalobce nezvládá základní životní potřeby mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalovaný měl za to, že se posudková komise dostatečně vyjádřila k základním životním potřebám namítaným v odvolání a zdůvodnila, proč zvládání základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování a výkonu fyziologické potřeby shledala zvládnutými.
4. K namítané základní životní potřebě stravování žalovaný zopakoval závěry posudkové komise, že se nejedná o vaření, ale o schopnost vlastní konzumace již připravených nápojů a stravy. Přemístění stravy a nápoje lze realizovat nejen přenášením, ale i posouváním, nebo přizpůsobením místa konzumace stravy místu servírování. Žalobce je schopen si vybrat hotovou stravu v pevném i tekutém stavu, dát si stravu na talíř, nalít si nápoj, posunout stravu na místo konzumace, najíst se příborem, napít se, rozdělit stravu na menší kousky, dodržovat dietní režim a stravovat se v potřebných intervalech. Nebyly prokázány anatomické nebo funkční ztráty obou horních končetin, nebo podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k úchopu věcí, praktická nebo úplná nevidomost obou očí ani těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací.
5. K namítané základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby žalovaný zopakoval závěr posudkové komise, že za neschopnost zvládat tuto potřebu lze považovat stav, kdy osoba není schopna bez pomoci druhé osoby vyhledat toaletu, zaujmout vhodnou polohu, řádně se vyprázdnit, provést očistu a používat vhodné pomůcky. Nebyla prokázána anatomická nebo funkční ztráta úchopové funkce obou horních končetin, anatomická nebo funkční

ztráta jedné nebo obou dolních končetin, ani těžká duševní onemocnění spojená se sociální dezintegrací. Potřebu zvládá samostatně vč. očisty a inkontinenční hygienické pomůcky nepoužívá.

6. Žalovaný uvedl, že skutečnost, zda má žalobce domácnost uzpůsobenou svému zdravotnímu postižení, či nikoli, nemá žádný vliv na přiznání příspěvku na péči ani na jeho výši. Žalovaný dále připomněl, že při posuzování stupně závislosti se hodnotí funkční důsledky zdravotního postižení. I v případě závažného onemocnění nemusí být funkční důsledky takové, aby vedly k neschopnosti zvládat základní životní potřeby. Žalovaný dále definoval neschopnost zvládat základní životní potřeby a přijatelný standard.

Posouzení věci soudem

7. Žaloba je důvodná.
8. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, kterou žalobce spatřoval v tom, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s jeho odvolacími námitkami a nezohlednil tvrzená zdravotní omezení žalobce a jejich vliv na schopnost uspokojovat své základní životní potřeby.
9. Podle § 68 odst. 3 věty první správního řádu platí, že v odůvodnění rozhodnutí se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
10. S odkazem na shora citovaný § 68 odst. 3 správního řádu soud konstatuje, že z odůvodnění rozhodnutí musí být vždy zřejmé, z jakých skutkových zjištění správní orgán ve vztahu k jím vyhlášenému výroku vycházel a na základě jakého právního názoru k závěrům o něm dospěl. Správní rozhodnutí, které takovouto skutkovou a právní úvahu neobsahuje, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nemůže plnit svou základní funkci, tedy osvětlit účastníkům řízení, na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v jeho výroku (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298, ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, nebo ze dne 17. 9. 2003, č. j. 5 A 156/2002-25).
11. Z ustálené judikatury soudů ve správním soudnictví vyplývá, že o nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů se jedná zejména tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka reagovat. Pokud se správní orgán podstatou námitky řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky, o nepřezkoumatelnost rozhodnutí se nejedná. Správní orgány a soudy nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné, pokud je odpověď na dílčí odvolací námitku alespoň implicitně obsažena v odůvodnění (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 1 Afs 68/2020-31, ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, nebo ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38, a nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08).
12. Soud dospěl k závěru, že žalovaný na odvolací námitky žalobce reagoval, neboť v napadeném rozhodnutí vysvětlil, že posudková komise k namítaným základním životním potřebám

uvedla, že žalobce netrpí funkčním postižením obou horních končetin či obou dolních končetin, nevidomostí obou očí, či těžkou duševní poruchou spojenou se sociální dezintegrací, a je tedy schopen zvládat namítané základní životní potřeby v přijatelném standardu, případně s použitím facilitátorů. Žalovaný se s odvolacími námitkami žalobce vypořádal povšechným shrnutím, že v odvolání namítané skutečnosti stran základních životních potřeb stravování a výkonu fyziologické potřeby nemají oporu v objektivně dokladovaném zdravotním stavu. Rozhodnutí žalovaného soud vyhodnotil přezkoumatelným, přestože v něm absentuje podrobné vyjádření ke každému dílčímu tvrzení uvedenému v odvolání.

13. Soud dále poukazuje na to, že smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobce splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.
14. Soud konstatuje, že dle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb; a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
15. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
16. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 zákona o sociálních službách).

17. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
18. Podle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
19. V příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetrovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
20. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobci byl přiznán příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč měsíčně od ledna 2022, což odpovídalo III. stupni závislosti (těžká závislost). Dne 8. 1. 2024 bylo z moci úřední zahájeno řízení o opětovném posouzení nároku žalobce na příspěvek na péči z důvodu konce platnosti posudku o zdravotním stavu žalobce ke dni 2. 1. 2024. Dne 8. 1. 2024 bylo provedeno sociální šetření, v rámci kterého sociální pracovník hovořil se žalobcem a jeho manželkou za účelem zjištění schopností žalobce zvládat základní životní potřeby. Sociální pracovník v záznamu uvedl, že žalobce je po cévní mozkové příhodě, stále u něj přetrvávají potíže s pohybem a levostranné ochrnutí, je po zlomenině levé kyčle. K základní životní potřebě stravování je v záznamu uvedeno, že žalobce nemá žádnou dietu, výběr stravy, pitný režim a pravidelnost stravování mu zajišťuje manželka, žalobce si neuvědomuje potřebu jíst a pít. Nezvládá porcování a servírování stravy, nenalije si vodu, neotevře PET lahev, neukrojí chleba, nezvládá přenos stravy a nápojů na místo konzumace. U lůžka má láhev s pitkem, s oporou čtyřnožky pomalu dojde k jídelnímu stolu, kde má vše připraveno, sám se nají vidličkou, nebo lžící. Má omezenou hybnost levé horní končetiny a nezvládne se s ní najíst příborem. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby je v záznamu uvedeno, že žalobce si potřebu uvědomuje, má potíže s vyprazdňováním – malou potřebu vykonává pouze vleže do bažanta, ve stoje nebo v sedě mu malá potřeba nejde vykonat, má zjištěno onkologické onemocnění prostaty. Výnos bažanta zajišťuje manželka. Dále je v záznamu ze sociálního šetření uvedeno, že žalobce žije ve společné domácnosti s manželkou, která mu zajišťuje potřebnou péči. Využívá madla, čtyřnožku, invalidní mechanický vozík, toaletní a koupací židli, bažanta, nepropustné podložky na lůžku, vyvýšenou toaletu.
21. Správní orgán prvního stupně si nechal vypracovat posudek zdravotního stavu žalobce posudkovým lékařem posudkové služby Institutu posuzování zdravotního stavu. Posudkový lékař MUDr. JUDr. J. Š., Ph.D., vypracoval posudek dne 22. 3. 2024. V posudku uvedl, že u žalobce se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je stav po hemoragické cévní mozkové příhodě, který se projevuje levostrannou končetinovou symptomatikou a lehkým organickým psychosyndromem. Posudkový lékař zhodnotil předložené lékařské zprávy a záznam ze sociálního šetření a vyslovil závěr, že žalobce nezvládne samostatně ani s běžnými facilitátory v přijatelném standardu výkon základních životních potřeb mobility, tělesné hygieny, péče o zdraví, osobních aktivit a péče o domácnost, ostatní základní životní potřeby vyhodnotil jako zvládnuté. Závěrem posudku zrekapituloval, že žalobce nezvládá celkem pět základních životních potřeb a považuje se za

osobu závislou na péči jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost). Na základě tohoto posudku správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 29. 4. 2024 snížil žalobci příspěvek na péči na 4 400 Kč měsíčně od května 2024. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce prostřednictvím obecné zmocněnkyně odvolání, v němž nesouhlasil s neuznáním základních životních potřeb stravování, oblékání a obouvání a výkon fyziologické potřeby. Žalobce v odvolání namítal, že se jeho zdravotní stav od roku 2022 po fyzické stránce nezměnil, přesto mu nebyly uznány za nezvládnuté základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání a výkon fyziologické potřeby. Naopak jeho duševní stav se od té doby zhoršil, protože jej tíží změna životní situace po cévní mozkové příhodě, také mu byla diagnostikována rakovina prostaty. Uvedl, že pro něj není možné při funkčnosti jedné horní končetiny současně ovládat invalidní vozík/pohybovat se pomocí čtyřbodové hole a současně přemísťovat nápoje a stravu na místo konzumace, má problémy s krájením stravy a dodržováním stravovacího a pitného režimu, protože často zapomíná a necítí potřebu konzumace. Ne vždy je schopen si vybrat oblečení přiměřené okolnostem, spoléhá se na manželku. Fyzicky by převlékání mohl zvládat, ale jednak zapomíná a jednak psychicky špatně zvládá změny, zvláště v souvislosti s návštěvami lékařů a těžko zvladatelnými činnostmi. Musí používat dlahu, která je součástí boty, aby při chůzi nezakopával, ale nezvládá si botu s dlahou sám nazout a vyzout. Má problémy s vyprazdňováním moči na toaletě a není schopen provést očistu po stolici, ačkoli má doma upravenou toaletu. Nezvládne vynášet bažanta po použití. Potřebuje celodenní pomoc manželky.

22. Ze správního spisu soud dále zjistil, že žalovaný si nechal v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, pro účely odvolacího řízení vypracovat posudek o zdravotním stavu žalobce. Posudková komise složená z předsedkyně komise MUDr. H. H., neurologa MUDr. T. J. a tajemnice Bc. M. H. dne 5. 12. 2024 jednala a zpracovala posudek. Žalobce nebyl jednání komise přítomen. V odůvodnění posudku posudková komise konstatovala, že žalobce je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby v II. stupni (středně těžká závislost), v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, když není schopen zvládat pět nebo šest základních životních potřeb ve smyslu § 8 odst. 2 zákona odst. b) zákona o sociálních službách.
23. Posudková komise vycházela z posudkového spisu Institutu posuzování zdravotního stavu, správního spisu, sociálního šetření ze dne 8. 1. 2024 a dále lékařských zpráv MUDr. F. A. ze dne 10. 5. 2024, MUDr. D. S. ze dne 22. 3. 2024 a 14. 6. 2024, MUDr. J. K. ze dne 12. 6. 2024, MUDr. M. K. ze dne 18. 4. 2024 a MUDr. Š. ze dne 21. 5. 2024. Posudková komise dne 25. 11. 2024 konzultovala zdravotní stav žalobce s MUDr. S., odbornou lékařkou v oboru psychiatrie.
24. Posudková komise zhodnotila, že žalobce je plně orientovaný, jeho chování, komunikace, paměť a intelekt jsou v normě, zrak a sluch má přiměřený věku, nemá poruchy vědomí a řeči. Nemá závažné duševní ani smyslové postižení. Pravá horní končetina je prostá deformit a závažných funkčních deficitů, má zachovalou aktivní hybnost. Levá horní končetina se vyznačuje spasticitou a akrální plegií. Pravá dolní končetina je bez zánětlivých změn a otoků, těžkých funkčních deficitů, defigurací či destrukce skeletu. Levá dolní končetina vykazuje spasticitu a středně těžkou akrální parézu. Stoj a chůze jsou samostatné s kompenzačními pomůckami na krátkou vzdálenost. Ostatní somatická onemocnění jsou léčbou kompenzovaná a stabilizovaná bez dopadu na jeho soběstačnost v přijatelném standardu. Klinicky je popisována levostranná hemiplegie a organický psychosyndrom, po stabilizaci zdravotního stavu absolvoval rehabilitace. Dne 14. 8. 2022 utrpěl zlomeninu horní části

stehenní kosti. Močení ovládá samostatně do močové láhve, sám se posadí, je schopen chůze doma i venku pomocí čtyřbodové hole, nají se sám pravou rukou, je pravák. Náladu má pokleslou s depresivním laděním, měl pasivní přístup k rehabilitaci, zvykl si na opečovávání rodinou. Přesuny na mechanický invalidní vozík a jízdu na něm zvládá samostatně.

25. K základní životní potřebě stravování posudková komise uvedla, že nezvládání nebylo uznáno, protože se nejedná o vaření, ale o schopnost samotné konzumace již připravených nápojů a stravy, přemísťování stravy lze realizovat i posouváním či přizpůsobením místa konzumace místu servírování. Je schopen si vybrat hotovou stravu a dát ji na talíř, nalít si nápoj a posunout je na místo konzumace. Je schopen se najíst příborem, rozdělit stravu na menší kousky, servírovat stravu a napít se. Je schopen dodržovat dietní režim – tedy vybrat si vhodné nápoje a potraviny a konzumovat je v přiměřených intervalech. Nebyly prokázány anatomické nebo funkční ztráty obou horních končetin s nemožností využít protézu k úchopu, praktická nebo úplná nevidomost obou očí, ani těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací a narušením stravovacích stereotypů.
26. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby posudková komise uvedla, že za neschopnost zvládat tuto potřebu se považuje stav, kdy osoba není schopna bez pomoci jiné osoby vyhledat WC, zaujmout vhodnou polohu, řádně se vyprázdnit, provést očistu a používat potřebné pomůcky. K neschopnosti vykonávat tyto aktivity může dojít při poškození míchy, nutnosti vybavování stolice nebo cévkování druhou osobou. Nebyla prokázána anatomická nebo funkční ztráta úchopové schopnosti obou rukou, anatomická nebo funkční ztráta jedné nebo obou dolních končetin, ani duševní onemocnění spojené se sociální dezintegrací. Potřebu zvládá vč. očisty, inkontinenční hygienické potřeby používá. Dále posudková komise uvedla, že u základních životních potřeb, které hodnotila jako zvládnuté, nebyla prokázána příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti tyto potřeby zvládat v přijatelném standardu, případně s použitím facilitátorů. V odvolání namítané skutečnosti stran základních životních potřeb stravování a výkonu fyziologické potřeby nemají oporu v objektivně dokladovaném zdravotním stavu. Zjištěný rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností žalobce je dostatečný k pravidelnému zvládání uvedených potřeb v přijatelném standardu, případně s použitím facilitátorů. Lékařské zprávy doložené v průběhu odvolacího řízení jsou v souladu s výsledkem posouzení. Na základě výše uvedeného posudku posudkové komise vydal žalovaný napadené rozhodnutí.
27. Pokud jde o správnost zjištěného zdravotního stavu žalobce, soud na tomto místě konstatuje, že se jedná o odbornou medicínskou otázku, kterou nemůže soud a v zásadě ani správní orgán sám posoudit pro nedostatek odpovídající odborné kvalifikace, a proto se musí spoléhat na posudky předkládané k tomu kvalifikovanými odborníky – tj. posudkovými lékaři. Z tohoto důvodu tedy posuzuje zdravotní stav žadatelů v řízení, jehož výsledek na takovém posouzení závisí, v prvním stupni posudkový lékař a v odvolacím řízení posudková komise. Jedná se o specifickou formu správní činnosti, jejímž hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. V rozsudku ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020-33, Nejvyšší správní soud uvedl, že správní řízení ve věci příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje odborný posudek o zdravotním stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Ten, kdo zdravotní stav posuzuje, si přitom musí být vědom toho, že jeho role je především zprostředkující – tj. má odborné informace srozumitelně a pokud možno komplexně vysvětlit „inteligentnímu laikovi“ tak, aby ten na jejich základě mohl

o posuzované věci správně rozhodnout. Musí si přitom být vědom, že „inteligentní laik“ sice má duševní schopnosti porozumět těmto odborným informacím, ovšem pro jejich rychlé a patřičně důkladné pochopení mu chybí znalost širších souvislostí a celé řady základních principů, které odborníkovi mohou připadat samozřejmé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15). K tomu lze odkázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2017, č. j. 8 Ads 136/2017-35, ze kterého se podává, že *„[v]hodné může být ve výše popsáných souvislostech předejít nejprve stručný exkurs o tom, jak rozhodné části těla a psychiky fungují za běžných okolností a v jakých ohledech, v jaké míře a z jakých příčin dochází u posuzované osoby k odchylkám od běžného stavu.“* Taktéž tyto závěry by tudíž posudková komise měla mít na paměti při zpracování lékařského posudku, tak aby tento naplnil požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, jak je požadováno nadepsanou judikaturou pro jeho zákonnost.

28. Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53). K tomu je možno dále odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 4 Ads 184/2021-30, v němž bylo konstatováno, že *„v posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav účastníka řízení, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry ohledně splnění v zákoně stanovených kritérií pro přiznání dávky či průkazu osoby zdravotně postižené. Tento posudek je tedy ve správním a následně v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlídně k potížím udávaným žalobcem a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici“*. V kontextu naplnění výše zmíněných požadavků lze dále poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37, ze kterého plyne, že *„aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28)“*.
29. Splnění požadavku úplnosti a přesvědčivosti posudku musí vyhodnotit jak správní orgán před vydáním rozhodnutí, tak krajský soud při přezkumu takového rozhodnutí. Výsledný posudek tedy sice podléhá hodnocení a jeho správnost není nikterak presumována, ale je přezkoumatelný pouze omezeně, neboť soud nedisponuje potřebnými odbornými znalostmi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37). Nenaplnění výše uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
30. Soud tedy není oprávněn hodnotit zvládání jednotlivých základních životních potřeb žalobcem, nýbrž musí posoudit pouze to, zda byl posudek posudkové komise ze dne 5. 12. 2024 přesvědčivý a úplný tak, aby nebylo pochyb o jeho objektivnosti a správnosti. Soud zdůrazňuje, že nemá pochyb o odbornosti komise a její způsobilosti hodnotit omezení žalobce ve vztahu k právní úpravě příspěvku na péči. Z posudku vyplývá, s jakými podklady posudková komise pracovala a jak je vyhodnotila.

31. Mezi stranami není sporu o tom, že se zdravotní stav žalobce od posledního rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči v roce 2022 významně nezměnil, což vyplývá jednak z tvrzení žalobce, jednak to plyne i z posudku posudkové komise, který v tomto ohledu plně koresponduje s obsahem správního spisu. Soud připouští, že v roce 2022 byl žalobci přiznán příspěvek na péči v III. stupni – těžká závislost. Toto rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Louny MUDr. T. N., který vyhodnotil jako nezvládnuté základní životní potřeby mobility, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Soud upozorňuje na to, že jednou přiznaný nárok nezakládá právo na jeho nezměnitelnost, pokud je změna přesvědčivým způsobem odůvodněná, což v případě žalobce splněno nebylo. Posudková komise nijak nezdůvodnila, proč vyhodnotila zdravotní stav žalobce a jeho schopnost zvládání základních životních potřeb jinak, než tomu bylo v roce 2022 a co konkrétně bylo důvodem tak významného odchýlení od závěrů z roku 2022, že to vedlo ke změně stupně závislosti žalobce na péči jiné osoby. Neuvedla, zda je důvodem změna (zlepšení) zdravotního stavu žalobce od posledního posouzení, nebo významné nadhodnocení zdravotního stavu žalobce v minulosti, či jiný důvod. Tento nedostatek zásadně snižuje přesvědčivost posudku v situaci, kdy žalobce v podaném odvolání namítal, že mu v roce 2022 byl přiznán příspěvek na péči odpovídající III. stupni závislosti, ale ke zlepšení jeho zdravotního stavu přitom nedošlo.
32. Soud dále zdůrazňuje, že ani závěry posudkové komise stran hodnocení zvládání základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby soud neshledal přesvědčivými. Posudková komise popsala, že není dán medicínský důvod pro nezvládnutí této potřeby samostatně v přijatelném standardu, případně s použitím facilitátorů. Žalobce však v průběhu správního řízení (zejm. při sociálním šetření) tvrdil, že dostupné facilitátory používá, a přesto výkon svých potřeb bez pomoci manželky nezvládá. Posudková komise však v posudku neuvedla nic konkrétního, čím by tento rozpor vysvětlila. Z posudku plyne, že žalobce netrpí anatomickými či funkčními ztrátami obou dolních končetin a nemá narušenou hybnost a úchopovou funkci pravé horní končetiny a je schopen stoje, usedání a vstávání, změn poloh a chůze o čtyřbodové holi, je tedy schopen vyhledat toaletu, zaujmout vhodnou polohu a vykonat velkou potřebu, případně vyhledat vhodné místo pro vykonání malé potřeby, zaujmout vhodnou polohu a vyprázdnit se do močové láhve.
33. Žalobce však namítal, že nezvládá očistu po velké potřebě, a to i přes to, že používá kompenzační pomůcky – vyvýšení toalety, toaletní židli a madla. Posudková komise se omezila pouze na konstatování, že žalobce používá kompenzační pomůcky, avšak nijak se nevypořádala s tvrzením žalobce, že i přes to není schopen vykonat očistu po velké potřebě. V tomto směru jakékoli hodnocení posudkové komise zcela chybí. Přitom schopnost provést očistu je jedním z hledisek pro hodnocení zvládání této základní životní potřeby. Pokud by žalobce nebyl schopen provést očistu po použití WC, mohlo by to vést k uznání této základní životní potřeby jako nezvládané. Soud dále podotýká, že žalobce má výrazné postižení levé dolní i horní končetiny. Posudková komise tedy měla pečlivě odůvodnit, zda žalobce s výrazným postižením levé dolní i horní končetiny je schopen řádně provést očistu po použití WC. V tomto ohledu je tedy posudek neúplný a nepřesvědčivý.
34. Pokud žalobce namítal, že není schopen odnášet močovou láhev po použití, toto není pro posouzení samostatného zvládání mikce relevantní, neboť schopnost čištění a úklid či vynášení pomůcek je posuzována toliko v rámci základní životní potřeby péče o domácnost.

35. K základní životní potřebě stravování z posudku posudkové komise jednoznačně plyne, že žalobce je pravák a nemá žádné anatomické ani funkční ztráty pravé horní končetiny a její úchopová funkce je plně zachována, je tedy schopen uchopit příbor či jiný kuchyňský nástroj do pravé ruky a krájet měkkou stravu na menší kousky, nabrat si jídlo naběračkou na talíř, uchopit talíř do pravé ruky a poposunout jej po stole a najíst se lžící či vidličkou. Tvrdší a větší potraviny (např. chléb, salám, sýr) lze krájet na tzv. fakířském prkénku nebo kráječi, případně má žalobce možnost facilitace ve formě výběru již nakrájených či naporcovaných potravin. Posudková komise popsala, že není dán medicínský důvod k tomu, aby si žalobce nezvládl pravou rukou nalít nápoj a napít se, k dispozici má i láhev s pítkem. Posudková komise zcela správně popsala, že neschopnost žalobce chystat si stravu (nakupovat potraviny a vařit) není při hodnocení zvládání základní životní potřeby stravování posudkově relevantní, neboť toto bylo zhodnoceno v rámci základní životní potřeby péče o domácnost. Žalobce namítal, že si potřebu jíst a pít neuvědomuje a pitný a stravovací režim mu hlídá manželka, posudková komise však popsala, že u žalobce se projevuje organický psychosyndrom projevující se depresivním laděním, pasivitou a negativismem, nejedná se však o těžkou duševní poruchu spojenou se sociální dezintegrací a narušením stravovacích stereotypů. Z posudku plyne, že žalobce má intelekt přiměřený věku, netrpí těžkou vadou smyslových či kognitivních funkcí, a má tedy dostatečné mentální a duševní kompetence k tomu, aby si potřebu stravování uvědomoval a byl schopen dodržovat adekvátní pitný a stravovací režim. Pasivita žalobce a jeho návyk nechat se opečovávat navzdory jeho zachovalým schopnostem a potenciálu skutečně nezakládá nezvládání základní životní potřeby v přijatelném standardu. K tomu soud připomíná, že přijatelný standard neznámá to samé jako zvládání základních životních potřeb zcela zdravým a ničím neomezeným jedincem, snížená kvalita výkonu (například zpomalení tempa, využívání kompenzačních pomůcek, používání příboru jen jednou rukou s nutností přehazování) některých základních životních potřeb v přijatelném standardu nezpůsobuje nezvládání této základní životní potřeby. V tomto bodě tedy soud shledal posudek posudkové komise přesvědčivým a námitku žalobce stran hodnocení základní životní potřeby stravování nedůvodnou.
36. Soud shrnuje, že nepokládá za dostatečné odůvodnění posudkové komise v posudku o tom, že žalobce samostatně zvládá základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby. Posudková komise dále (k odvolací námitce žalobce) nezdůvodnila, z jakého důvodu dospěla k odlišným závěrům oproti posouzení zdravotního stavu žalobce v roce 2022 a shledala žalobce závislým na péči jiné fyzické osoby ve II. stupni, nikoli ve III. stupni, jako tomu bylo dosud. Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru, že posudek posudkové komise ze dne 5. 12. 2024, který vzal žalovaný za podklad pro své rozhodnutí, nelze dosud považovat za úplný a přesvědčivý. Z odůvodnění posudku posudkové komise totiž není dostatečně patrný myšlenkový postup, které vedl k učiněnému závěru v dané věci. Proto skutkový stav zachycený v podkladovém posudku posudkové komise, o který se bez dalšího opřel žalovaný v napadeném rozhodnutí, není úplným a přesvědčivým podkladem pro rozhodnutí. Žalovaný se podle názoru soudu s tímto posudkem neměl spokojit, nýbrž si vyžádat jeho doplnění. Skutkový stav, z něhož žalovaný vycházel, tak vyžaduje zásadní doplnění, čímž byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro zrušení napadeného rozhodnutí (výrok I. tohoto rozsudku) bez jednání. Současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl soud o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
37. V navazujícím řízení pak bude na žalovaném, aby s pomocí posudkové komise znovu a důsledně posoudil aktuální zdravotní stav žalobce v tom smyslu, které základní životní

potřeby žalobce zvládá samostatně bez pomoci jiné fyzické osoby, a které nikoli. Posudková komise především u základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby pečlivě odůvodní, zda žalobce s výrazným postižením levé dolní i horní končetiny je schopen řádně provést očistu po použití WC. Teprve na základě i pro poučeného laika srozumitelných závěrů posudkové komise bude moci žalovaný vydat rozhodnutí, které by bylo přesvědčivé a odpovídalo shora konstatovaným požadavkům právních předpisů a judikatury.

38. Současně soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, jelikož úspěšný žalobce náhradu nákladů řízení nepožadoval a žalovanému náhrada nákladů řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 28. dubna 2026

Mgr. Ladislav Vaško v. r.
samosoudce